

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

การพัฒนาการเรียนรู้ถือเป็นหัวใจของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมุ่งจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย และเกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา สังคม ขาวสารข้อมูล มีความรู้ใหม่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีปัญหาและความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ มนุษย์ทุกคนจึงไม่ใช่แค่คอยรับการสั่งสอน ผูกฝน อบรมจากผู้อื่นเท่านั้น แต่ต้องเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ ค้นหา สร้างความรู้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนจำเป็นต้องแสวงหาความรู้ และเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การจัดการกระบวนการเรียนการสอนยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาคนให้เป็นคนมองกว้าง คิดไกล ใฝ่รู้ เนื่องจากการศึกษาในชั้นเรียนได้ล้อมกรอบตัวเองออกจากชุมชนและสังคม (สุมน อมรวิวัฒน์, 2544, หน้า 3-6) ทั้งที่ชุมชนและสังคม ประกอบด้วยแหล่งความรู้ที่เกิดจากการสั่งสมสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งมีการกระจายกระจายอยู่ในชุมชน เป็นทรัพยากรทางการศึกษาที่มีค่ามหาศาลต่อการศึกษาระดับด้านวิชาการและวิชาชีพ การจัดการเรียนการสอนโดยทั่วไปมักเกิดขึ้นภายในห้องเรียนเป็นสำคัญ นักเรียนขาดการมีส่วนร่วม การคิด หรือการเลือกทำกิจกรรมตามความต้องการที่เหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 24 ได้กำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดการกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตการจัดการศึกษาดังกล่าวต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริม สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ เคารพกฎหมาย มีความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2543, หน้า 14-15)

เนื่องจากการจัดการศึกษาในปัจจุบันมีบทบาทในการพัฒนาเด็ก เยาวชนและประชาชน ให้เป็นผู้มีคุณภาพที่จะสามารถพัฒนาชีวิต เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของตนเอง ครอบครัวและบ้านเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่การจัดการศึกษาในอดีตที่ผ่านมาเป็นภาระหน้าที่ของชุมชนในการให้การศึกษาแก่ลูกหลานและสมาชิกของชุมชนทั้งด้านวิชาการและอาชีพ โดยพ่อแม่ซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษตั้งแต่เมื่อยังเป็นเด็ก เป็นผู้ถ่ายทอดวิชาให้แก่ลูกหลาน ซึ่งการจัดการศึกษาในลักษณะนี้จึงมีรูปแบบที่หลากหลายและสอดคล้องกับพื้นฐานของวิถีชีวิตของชาวบ้านในชุมชน ความหลากหลายของรูปแบบการศึกษาที่เคยมีมาในชุมชนได้สูญหายไปเมื่อรัฐเข้ามาควบคุมการศึกษาและนำเอารูปแบบการศึกษาและนำเอาการศึกษาของประเทศทางตะวันตกมาใช้แทนระบบการศึกษาที่เคยมีมาแต่เดิม การจัดการศึกษาถูกกำหนดนโยบาย หลักการและแนวทางปฏิบัติจากหน่วยงานที่อยู่ส่วนกลางมากเกินไป ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องที่ไกลตัวแทนที่จะเรียนรู้วิถีชีวิตจริงของชุมชนตนเอง (เดชา แสงจันทร์, 2548, หน้า 2) ทุกวันนี้เราก้าวมั่งแต่จะก้าวเดินไปข้างหน้าพร้อมๆ กับกระแสสังคมโลก จนลืมไปว่าวิชาอันเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของเรานั้นมีค่าควรแก่การเรียนรู้เพียงใด หากปล่อยให้สถานการณืเป็นไปเช่นนี้ เชื่อได้ว่าอีกไม่นาน ภูมิปัญญาซึ่งเป็นความรู้ของคนในท้องถิ่นสาขาต่างๆ คงจะขาดคนสืบทอดและสูญหายไปในที่สุด การอนุรักษ์ฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่ผ่านมาของระบบการศึกษากลายเป็นอุปสรรคกับการพัฒนาคน เนื่องจากเนื้อหาถูกกำหนดมาจากส่วนกลางใช้หลักสูตรเดียวกันทั่วประเทศเป็นหลักสูตรที่สร้างคนเพียงเพื่อป้อนตลาดแรงงานเท่านั้น

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการทำงาน ทำงานเป็น รักการทำงาน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความสามารถในการจัดการ วางแผน ออกแบบการทำงาน สามารถนำเอาความรู้และเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน สร้างพัฒนาผลิตภัณฑ์ ตลอดจนวิธีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพของงานและการทำงาน(กรมวิชาการ, 2544, หน้า 9) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าอัมพร สร้อยจิตร (2549,บทคัดย่อ) เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นการทอผ้ามัดหมี่สุรินทร์ ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองไม้ถี้ อำเภอท่าตูม สำนักเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์เขต 2 พบว่านักเรียนมีค่าความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้การทอผ้าไหม อยู่ในระดับมาก โดยสรุป การจัดการเรียนรู้ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นการช่วยอนุรักษ์คุณค่าและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การเรียนรู้และเป็นการตอบสนองนโยบายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพและผลการวิจัยของทองสวน โสดาภักดี (2549,บทคัดย่อ) เรื่อง การพัฒนาแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง เกษตรกรรมพึ่งตนเอง โดยใช้แหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านดาดเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอบุรฉานเขต 2 จำนวน 40 คน พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เกษตรกรรมพึ่งตนเอง โดยใช้แหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น ทั้งที่เป็นบุคคล วัตถุ สถานที่ มี

ความสำคัญต่อสังคมท้องถิ่นในการเป็นศูนย์กลางแห่งความรู้ในสาขาอาชีพนั้น ๆ ดังนั้น โรงเรียนจึงควรใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน

ตำบลต้นตาล อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี เป็นพื้นที่ที่มีประชาชนส่วนใหญ่ถูกกวาดต้อนมาจากภาคเหนือหรือเมืองเชียงแสน ซึ่งเป็นเมืองหนึ่งของอาณาจักรล้านนาในอดีต (ปัจจุบันอยู่แถบอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย) เมื่อประมาณ พ.ศ.2347 ประมาณร้อยละ 80 ซึ่งเรียกตนเองว่า ไท-ยวน วัฒนธรรมประเพณี สำเนียงภาษา การแต่งกายจะคล้ายกับทางภาคเหนือ โดยมีภูมิปัญญาด้านงานฝีมือที่โดดเด่นคือการทอผ้า ซึ่งเป็นงานหัตถกรรมที่นับเป็นมรดกอันทรงคุณค่าที่บรรพบุรุษได้ถ่ายทอดภูมิปัญญาความรู้มาสู่ลูกหลานรุ่นแล้วรุ่นเล่าด้วยความวิจิตรบรรจงที่ปรากฏบนผืนผ้าซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นความละเอียดอ่อน ความวิริยะอุตสาหะ ความช่างคิด ช่างประดิษฐ์ รวมถึงศิลปวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น สมกับคำขวัญของอำเภอเสนาให้ว่า *เสาดะเคียนคู่บ้าน ถิ่นข้าวสารพันธุ์ดี ผ้าทอหลากสี ประเพณีเรือยาวสตรีชาวไท-ยวน* จะมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการทอผ้าซึ่งในสมัยโบราณผู้หญิงจะทอผ้าไว้ใช้ในครัวเรือนเป็นหัตถกรรมพื้นบ้านรูปแบบดั้งเดิมและวิธีการทอก็ได้รับการฝึกหัดถ่ายทอดสืบต่อกันมาจากบรรพบุรุษมาสู่ลูกหลาน โดยใช้กี่กระตุกซึ่งเป็นเครื่องทอผลดลายของผ้าและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งบริบทชุมชนของนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนวัดต้นตาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต 1 เป็นสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ชุมชนที่มีผู้หรือบุคคลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทอผ้า โดยได้จัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้การทอผ้าขึ้นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาของท้องถิ่นไว้ แต่ยังไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควรจากลูกหลานเยาวชนภายในชุมชน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยได้เล็งเห็นคุณค่าของงานหัตถกรรมการทอผ้าและความจำเป็นในการสืบสานอนุรักษ์ภูมิปัญญาของท้องถิ่น ดังนั้นเพื่อเป็นการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาของท้องถิ่นด้านการทอผ้าเอาไว้ จึงมีความจำเป็นต้องมีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ภูมิปัญญาการทอผ้าให้กับนักเรียนในโรงเรียนวัดต้นตาล ซึ่งเป็นลูกหลานของคนในท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนในสิ่งที่ใกล้ตัวและยังเป็นการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะเป็นสิ่งสำคัญที่จะสร้างพื้นฐานในการประกอบอาชีพให้กับผู้เรียนในอนาคต อีกทั้งช่วยให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชนอีกด้วย

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการพัฒนาการเรียนรู้ภูมิปัญญาการทอผ้าโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนวัดต้นตาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 เป็นอย่างไร

2. แนวทางและวิธีการพัฒนา และดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาการเรียนรู้อัตนศึกษาโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนวัดตันตลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 คืออะไร

3. จะสามารถพัฒนาการเรียนรู้อัตนศึกษาโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนวัดตันตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ได้อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการพัฒนาการเรียนรู้อัตนศึกษาโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนวัดตันตลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

2. เพื่อแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนา และดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาการเรียนรู้อัตนศึกษาโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนวัดตันตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

3. เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อัตนศึกษาโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนวัดตันตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระบุรี เขต 1

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้อัตนศึกษาโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดตันตล อำเภอเสาไห้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต 1 มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตพื้นที่

โรงเรียนวัดตันตล (ตันตลประชาสงฆ์) ตำบลตันตล อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

2. ขอบเขตประชากร

2.1 ผู้มีส่วนสำคัญ (insider) ในการพัฒนาการเรียนรู้อัตนศึกษาได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนวัดตันตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต 1 จำนวน 9 คน

2.2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการวิจัย (outsider) จำนวน 19 คน ได้แก่

2.2.1 บุคลากรในสถานศึกษา

1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน

2) ครูผู้สอนประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

จำนวน 2 คน

2.2.2 บุคลากรภายนอกสถานศึกษา

1) ผู้ปกครองนักเรียน	จำนวน 6 คน
2) คณะกรรมการสถานศึกษา	จำนวน 1 คน
3) กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพทอผ้า	จำนวน 6 คน
4) ผู้นำชุมชน	จำนวน 1 คน
5) ผู้เชี่ยวชาญด้านภูมิปัญญาการทอผ้า	จำนวน 1 คน
6) ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรสถานศึกษา	จำนวน 1 คน

3. ขอบเขตเนื้อหา

การจัดการเรียนรู้ภูมิปัญญาการทอผ้าโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน โดยประยุกต์จากการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง ซึ่งมีกระบวนการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ขั้นนำ

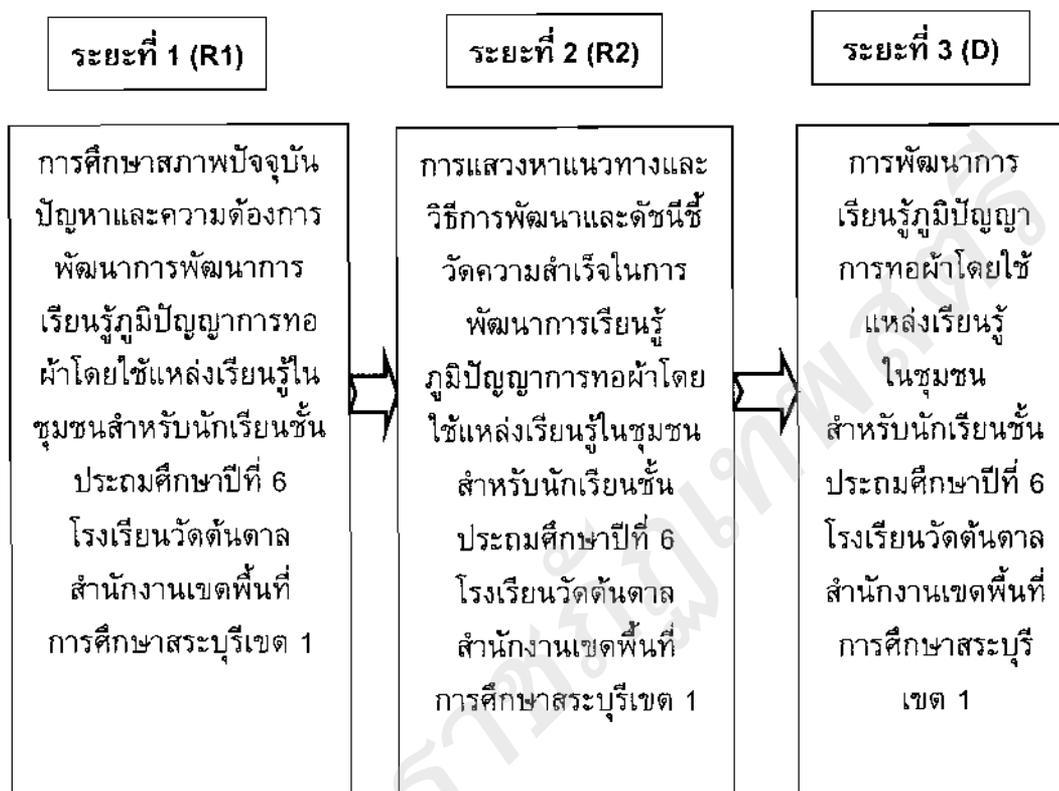
3.2 ขั้นสอน

3.3 ขั้นสรุป

4. ขอบเขตระยะเวลา คือ ปีการศึกษา 2551

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้อาชีพภูมิปัญญาการทอผ้า โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนวัดตันตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระบุรีเขต 1 เป็นกระบวนการเรียนรู้โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานที่เชื่อมั่นว่าผู้ที่มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนาการเรียนรู้อาชีพภูมิปัญญาการทอผ้า โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ของนักเรียนชั้นพัฒนาประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนวัดตันตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต 1 เป็นการพัฒนาการเรียนรู้อาชีพการทอผ้าสำหรับนักเรียน ที่ดีและเหมาะสม ถ้าได้รับการเสริมพลัง (empowerment) ได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นในการวิจัยนี้จึงเป็นการวิจัย และการพัฒนา (research and development : R&D) โดยใช้การวิจัย เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (participatory action research : PAR) ในการวิจัยที่เน้นการมีส่วนร่วมอย่างสำคัญ จากผู้มีส่วนร่วมอย่างสำคัญจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในทุกขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนา โดยกำหนดการดำเนินงาน 3 ระยะ ต่อเนื่องกัน ประกอบด้วย

ภาพ 1 ขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้อุปกรณ์การทอผ้าโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดตันตล สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสระบุรี เขต 1

นิยามศัพท์เฉพาะ

การเรียนรู้อุปกรณ์การทอผ้า หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้อุปกรณ์การทอผ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดตันตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต 1 ที่จัดให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้อุปกรณ์การทอผ้าจริง และเหมาะสมโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551 ของโรงเรียนวัดตันตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำนวน 9 คน

ผู้ที่มีส่วนอย่างสำคัญ หมายถึง ผู้รับผลประโยชน์โดยตรงจากการจัดกิจกรรม ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนวัดตันตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำนวน 9 คน ปีการศึกษา 2551

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หมายถึง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้สนับสนุนให้เกิดการจัดการเรียนรู้ภูมิปัญญาการทอผ้า ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน บุคคลากรในชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชนสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) สมาชิกกลุ่มทอผ้าฯ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

แหล่งเรียนรู้ หมายถึง ศูนย์การเรียนรู้การทอผ้าต้นตาล หมู่ 3 ตำบลต้นตาล อำเภอลำลูกกา จังหวัดสระบุรี ซึ่งรวมถึง บุคคล วัสดุ อุปกรณ์ ที่มีคุณค่าเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน เรื่อง การเรียนรู้ภูมิปัญญาการทอผ้าสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดต้นตาล (ต้นตาลประชาศรัศย์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

การจัดการเรียนรู้ภูมิปัญญาการทอผ้าโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน หมายถึง การจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งมีกระบวนการเรียนรู้ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นนำ 2. ขั้นสอน และ 3. ขั้นสรุป

ขั้นนำ หมายถึง การนำเข้าสู่บทเรียนโดยการสอบถาม ยกตัวอย่าง นำความรู้เดิมที่นักเรียนได้เรียนมาก่อนแล้วมาเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ภูมิปัญญาการทอผ้า เป็นการเชื่อมโยงความรู้เก่าและความรู้ใหม่

ขั้นสอน หมายถึง การวางแผนการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาการทอผ้าที่ใช้ในการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ทฤษฎี การฝึกทักษะจากการปฏิบัติจริงเพื่อให้มีประสบการณ์ตรง เป็นขั้นที่พยายามนำรูปธรรมมาใช้เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปไปสู่นามธรรมได้

ขั้นสรุป หมายถึง การร่วมกันสรุปบทเรียน การตรวจสอบเพื่อวัดระดับการเรียนรู้ภูมิปัญญาการทอผ้าของนักเรียนในการผ่านเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อการสอนเนื้อหาใหม่โดยการวัดและประเมินผลจากการทดสอบ ตรวจแบบฝึกหัด การสังเกต และการสอบถาม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ภูมิปัญญาการทอผ้าโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่ เป็นการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

2. ประโยชน์จากการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (PAR) ในการจัดการเรียนรู้ภูมิปัญญาการทอผ้า ครั้งนี้จะทำให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาจริงที่ผู้มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนของโรงเรียนวัดต้นตาล ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง ในขณะที่เดียวกันก็สามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในวิชาอื่น ๆ ต่อไปได้

3. เป็นแนวทางให้ นักวิชาการ นักวิจัย ครูผู้สอน ผู้ที่สนใจ โรงเรียนหรือชุมชนอื่น ๆ ได้นำไปใช้ ปรับปรุง หรือประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้มี ประสิทธิภาพสูงสุด โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี